

Motion till riksdagen 2016/17:1981

av **Staffan Danielsson och Peter Helander (båda C)**

Ökad användning av ren vedeldning

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett tidigareläggande av kraven i ekodesigndirektivet och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om genomförande av Miljömålsberedningens förslag och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en informationskampanj om ren eldning och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Vedeldning tillför samhället stora positiva värden. För den enskilda kan det handla om att värma upp sin bostad på ett ekonomiskt och klimatomåttligt bra sätt, eller om att öka trivseln genom kompletterings- eller trivseleldning. För samhället innebär vedeldning inte bara mindre klimatpåverkan genom ett förnybart bränsle, utan också bättre krisberedskap genom småskalig uppvärmning oberoende av storskaliga och sårbara system.

Fördelarna med vedeldning gäller både när veden är den primära energikällan och då det används som kompletterings- eller trivseleldning i kaminer. Vid sidan av trivseln, så innebär fler bostäder som inrättas för brasvärme en ökad motståndskraft mot större kriser i samhället. Det är alltså något som i grunden bör uppmuntras från det allmännas sida.

Vid sidan av fördelarna med vedeldning finns också uppenbara problem. Vedeldning är, vid sidan av trafiken, en av de största utsläppskällorna till luften av sot, partiklar och polyaromatiska kolväten. Dessa utsläpp påverkar främst den lokala luftkvaliteten i tätbefolkade områden. Problemet beror främst på felaktig användning, som eldning med fuktig ved eller med otillräcklig lufttillförsel, samt på användning av föråldrad utrustning som inte uppfyller moderna krav på ren eldning.

Vid korrekt eldning med torr ved och tillräcklig lufttillförsel i modern utrustning kan dock problemen minimeras, vilket ytterligare ökar värdet av vedeldning för såväl individ som samhälle. Mot denna bakgrund är det inte förvånande att ett etappmål för miljö kvalitetsmålet ”frisk luft” är minskade luftföroreningar från småskalig vedeldning. Inom etappmålet har en hel del uppnåtts; ny eldningsutrustning ska möta nya högre krav på verkningsgrad och utsläpp. Andelen som besväras av rök från vedeldning har minskat.

Att förändra utsläpp från småskalig vedeldning är ett långsiktigt arbete. Livslängden på eldstäder är lång; uppemot 30 år, vilket innebär att det tar lång tid innan nya skärpta krav får full verkan. Det är därför angeläget att så snart som möjligt skärpa kraven på eldningsutrustning. Varje års fördröjning riskerar att få följd effekter i decennier framöver.

Såväl Naturvårdsverket som Energimyndigheten har, mot den bakgrunden, argumenterat starkt för att Sverige ska införa kraven i EU:s ekodesigndirektiv snabbare än vad direktivet kräver. Enligt direktivet ska nya bestämmelser vara införda senast 2020 för pannor och 2022 för rumsvärmare (kaminer). Motsvarande skärpningar av kraven är redan genomförda i Danmark och Tyskland. Norge har sedan nästan 20 år regler om partikelutsläpp, vilket enligt norska myndigheter minskat utsläppen av partiklar med 20 000 ton. En följd av de hårdare norska kraven jämfört med de svenska är en omfattande försäljning av utstrangerade norska kaminer på den svenska marknaden, där de tränger undan nya renare kaminer.

Vill Sverige vara ett föregångsland inom miljöområdet borde det vara självklart att vi tar samma steg som flera av våra grannländer tog redan för flera år sedan. Samma slutsats drar Miljömålsberedningen i sitt delbetänkande En klimat- och luftmålsstrategi för Sverige (SOU 2016:47). Beredningen föreslår ett tidigareläggande av kraven samt flera ytterligare åtgärder för att, så snabbt som möjligt, åstadkomma en omställning till renare eldning.

Möjligheten till ett snabbt införande understryks av regeringen i budgetpropositionen för 2017. Under utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård, konstaterar regeringen att ”kraven har en relativt låg ambitionsnivå med tanke på den långa genomförandetiden”.

Trots de starka argumenten från Naturvårdsverket, Energimyndigheten och Miljömålsberedningen samt regeringens konstaterande har Boverket valt att avvakta med ett införande, med hänvisning till att det inte finns europeiskt standardiserade mätmetoder för utsläppen från vedeldning och att svenska krav därmed skulle kunna strida mot gemenskapslagstiftningen. Det är ett argument som tillbakavisats från övriga myndigheter och som dessutom inte förefaller ha hindrat andra EU-länder från att gå före. Boverkets agerande riskerar att fördröja arbetet för renare luft och underminerar förtroendet för småskalig vedeldning som värmekälla. Regeringen bör därför uppdraga åt Boverket att omgående införa krav på eldningsutrustning som motsvarar kraven i ekodesigndirektivet.

Vid sidan av modern eldningsutrustning är det viktigt att de som eldar gör det på rätt sätt. Det förutsätter riktad information om eldning till fastighetsägare. Sådan information kan göras både genom en informationskampanj i samverkan med kommunsektorn, genom riktad information till fastighetsägare via sotare eller genom återförsäljare av eldningsutrustning. Boverket bör få i uppdrag att, tillsammans med övriga intressenter, genomföra informationskampanjer kring ren eldning.

Med rätt kunskaper är ved- och pelletseldning ett inhemskt hållbart energislag som också minskar samhällets sårbarhet. För att utveckla ved och pellets som energislag är det angeläget att också både främja användningen och minimera miljöpåverkan. Därför är ren luft ett viktigt mål för vedeldningens legitimitet som energikälla.